

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 446

din 12 octombrie 2022

referitoare la sesizarea de neconstituționalitate a dispozițiilor articolului unic pct. 4,
referitoare la introducerea art. 254², din Legea pentru modificarea și completarea
Legii educației naționale nr. 1/2011

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciocină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scântei	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Varga Attila	— judecător
Mihaela Senia Costinescu	— magistrat-asistent-șef

1. Pe rol se află soluționarea obiecției de neconstituționalitate a Legii pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011, obiecție formulată de Președintele României, în temeiul art. 146 lit. a) din Constituție și al art. 15 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale.

2. Cu Adresa nr. CP1/1151 din 20 iulie 2022, Președintele României a trimis Curții Constituționale sesizarea de neconstituționalitate formulată, care a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 5.872 din 20 iulie 2022 și constituie obiectul Dosarului nr. 1.858A/2022.

3. În motivarea obiecției de neconstituționalitate, autorul sesizării consideră că, prin conținutul său normativ, legea dedusă controlului de constituționalitate contravine principiilor constituționale referitoare la claritatea și calitatea normelor, la securitatea raporturilor juridice, precum și la egalitatea în drepturi a cetățenilor.

4. La articolul unic pct. 4 din legea supusă controlului de constituționalitate, cu privire la Legea nr. 1/2011, după art. 254¹ se introduce un nou articol, art. 254², prin care se stabilesc condiții speciale de ocupare a unor posturi didactice și catedre rezervate/vacante. Astfel, pentru ocuparea posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate care necesită atestate și avize suplimentare, începând cu etapa de completare de normă didactică de predare, solicitanții, inclusiv cadrele didactice titulare, trebuie să prezinte în perioadele de înscriere și de verificare a dosarelor/validare a fișelor de înscriere la aceste etape o serie de avize/documente justificative/un acord din partea unor terțe entități, fie autorități publice, fie persoane juridice de utilitate publică — cultele recunoscute oficial de stat, după caz.

5. Dintr-o primă perspectivă, în ceea ce privește natura juridică a avizelor ce trebuie obținute de către solicitanți în cadrul procedurii de ocupare a posturilor didactice respective, autorul arată că norma criticată nu îndeplinește cerințele de claritate și de previzibilitate a legii întrucât nu rezultă care sunt efectele obținerii/neobținerii acestor avize, mai precis dacă acestea au natura unui aviz conform sau a unui aviz consultativ pentru solicitanți, respectiv pentru angajatori. Mai mult, nu este clar în ce măsură neobținerea acestor avize favorabile afectează posibilitatea cadrelor didactice de a ocupa acele posturi, în virtutea dreptului de a participa la mobilitatea de personal, astfel cum acest drept este consacrat prin Legea nr. 1/2011.

6. Dintr-o altă perspectivă, textul creează o situație neclară și prin utilizarea noțiunii de „aviz” în unele situații, respectiv a

noțiunii de „acord” în altele, fără a detalia o distincție între cele două tipuri de acte. Astfel, pentru ocuparea catedrelor vacante/rezervate la disciplina *Religie*, pentru ocuparea catedrelor de pregătire/instruire practică din domeniul *Transporturi/Conducerea autovehiculelor*, pentru ocuparea tuturilor posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate din cadrul seminarelor/liceelor vocaționale teologice și a posturilor didactice/catedrelor constituite din discipline teologice de specialitate, pentru ocuparea posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate de la liceele militare, din unitățile de învățământ preuniversitar din sistemul de apărare, de informații, de ordine publică și de securitate națională și din unitățile de învățământ subordonate Ministerului Justiției, nou-introdusul art. 254² impune solicitantului obținerea unui aviz, în timp ce pentru ocuparea posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate de la clasele/grupele din profilul pedagogic, de la liceele cu profil pedagogic, calificările educator-puericultor, educatoare sau învățător, termenul utilizat este un acord.

7. Mai mult, dispozițiile nou-introduse prin legea criticată nu sunt corelate nici cu prevederile altor acte normative care reglementează predarea disciplinei *Religie*. În acest sens, articolul unic pct. 4 din legea supusă controlului de constituționalitate face referire la „avizele eliberate de cultele recunoscute oficial de stat pentru ocuparea catedrelor vacante/rezervate la disciplina *Religie*”, în timp ce Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor prevede, la art. 32 alin. (2), că personalul didactic care predă religia în școlile de stat se numește cu „acordul cultului pe care îl reprezintă”. Astfel, posibilitatea fiecărui solicitant de a ocupa posturile respective, de a se conforma obligațiilor legale și de a beneficia de drepturile cuvenite este incertă din cauza contrarietății legislative create prin norma juridică.

8. Un alt aspect de natură să afecteze dreptul solicitanților de a participa la concurs și de a ocupa un post este legat de lipsa stabilirii exprese a unor criterii de acordare a unor termene pentru emiterea avizelor/acordurilor solicitate, precum și a modalității de contestare a acestora, dar și a procedurii de urmat în caz de refuz de acordare a avizelor/acordurilor. În lipsa unor atari dispoziții, destinarii normei sunt în imposibilitatea de a-și adapta conduita.

9. Așadar, Președintele României consideră că, prin toate acestea, legiuitorul a nesocotit principiul securității juridice consacrat de art. 1 alin. (5) din Constituție, astfel cum acesta a fost dezvoltat în jurisprudența instanței constituționale. Securitatea juridică a unei persoane reprezintă un „concept care se definește ca un complex de garanții de natură sau cu valențe constituționale inerente statului de drept, în considerarea cărora legiuitorul are obligația constituțională de a asigura atât o stabilitate firească dreptului, cât și valorificarea în condiții optime a drepturilor și libertăților fundamentale” (Decizia nr. 454 din 4 iulie 2018 și Decizia nr. 1 din 13 ianuarie 2021).

10. Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, „deși nu se bucură de consacrare constituțională expresă, principiul securității juridice a fost recunoscut în jurisprudență și doctrină

drept un principiu fundamental al statului de drept, calitatea legilor, mai ales prin prisma regulilor de tehnică legislativă, reprezentând un indicator important pentru realizarea acestui deziderat (statul de drept)" (deciziile nr. 448 din 29 octombrie 2013 și nr. 283 din 21 mai 2014).

11. Distinct de criticile anterioare, având în vedere dispozițiile articolului unic pct. 4 din legea supusă controlului de constituționalitate, cu referire la introducerea art. 254² lit. e) în Legea nr. 1/2011, autorul sesizării observă că, pentru ocuparea posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate de la clasele/grupele din profilul pedagogic, de la liceele cu profil pedagogic, calificările educator-puericultor, educatoare sau învățător, spre deosebire de alte profiluri din învățământul liceal, precum cele din filiera teoretică, tehnologică sau chiar și vocațională, potrivit art. 31 din Legea nr. 1/2011, solicitanții, inclusiv cadrele didactice titulare, trebuie să prezinte acordul directorului liceului pedagogic eliberat în baza criteriilor stabilite de consiliul de administrație al unității de învățământ, avizat de inspectorul școlar care coordonează activitatea liceelor pedagogice. Având în vedere că norma se referă exclusiv la profilul pedagogic, Președintele României apreciază că tratamentul juridic diferențiat instituit de art. 254² lit. e) este unul nejustificat, nefiind fundamentat pe criterii obiective și raționale.

12. Pe de o parte, deși solicitanții sau cadrele didactice titulare se află în aceeași situație juridică, indiferent de profilul învățământului liceal, doar cei care intenționează să ocupe un post în cadrul filierei vocaționale — profilul pedagogic trebuie să obțină acordul directorului liceului respectiv, aplicându-li-se un tratament juridic diferențiat, în sensul plasării acestora într-o situație defavorabilă. Pe de altă parte, dată fiind și neclaritatea legată de natura juridică a avizului, tratamentul diferențiat nejustificat obiectiv și rațional reiese și din condiționarea înscrierii de un acord, spre deosebire de un aviz ce ar putea fi considerat consultativ, prevăzut de articolul unic pct. 4, cu referire la art. 254² lit. a)—c). Or, prin instituirea unei condiții de prezentare a acordului directorului liceului pedagogic, avizat de inspectorul școlar care coordonează activitatea liceelor pedagogice pentru solicitanții care doresc să ocupe posturi didactice/catedre vacante/rezervate de la clasele/grupele din profilul pedagogic, spre deosebire de alte profiluri ale învățământului liceal, se instituie o discriminare a solicitanților, nejustificată de criterii obiective și raționale, aspect contrar art. 16 alin. (1) din Constituție.

13. Mai mult, condiționarea solicitanților, inclusiv a cadrelor didactice titulare, care vor să ocupe un post din profilul pedagogic de obținerea și prezentarea acordului directorului liceului pedagogic pune în discuție însăși rațiunea concursului ca modalitate de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate, câtă vreme fiecare liceu pedagogic își poate stabili propriile criterii pe baza cărora directorul liceului eliberează un astfel de acord.

14. Din această perspectivă, norma contravine nu doar art. 16 din Legea fundamentală, ci și unor principii fundamentale ale Legii educației naționale nr. 1/2011, precum principiile calității, asigurării egalității de șanse și transparenței, astfel cum acestea sunt reglementate în art. 3 din legea educației naționale.

15. În considerarea argumentelor expuse, Președintele României solicită admiterea sesizării de neconstituționalitate și constatarea neconstituționalității Legii pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011.

16. În conformitate cu dispozițiile art. 16 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, sesizarea a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, precum și Guvernului, pentru a comunica punctele lor de vedere.

17. Guvernul, prin Adresa nr. 5/5.480/2022, înregistrată la Curte cu nr. 6.499 din 8 septembrie 2022, a transmis punctul

său de vedere în care arată că norma de la articolul unic pct. 4 din legea dedusă controlului de constituționalitate nu precizează cu suficientă claritate natura juridică a avizelor ce trebuie obținute de solicitanți și nici procedura/modalitatea de contestare în caz de neacordare, creându-se astfel o incertitudine juridică și imposibilitatea destinatarilor normei de a-și adapta conduita. Raportat la aceste elemente, este discutabil dacă prevederile legale criticate îndeplinesc criteriile de claritate și previzibilitate, astfel cum acestea au fost statuate în jurisprudența Curții Constituționale, creându-se premisele încălcării art. 1 alin. (5) din Constituție.

18. În ceea ce privește susținerea referitoare la încălcarea principiului fundamental al egalității, având în vedere soluția instituită prin art. 254² lit. e) din legea criticată, arată că, din analiza conținutului normativ al prevederii criticate, se poate constata faptul că doar persoanele care intenționează să ocupe un post în cadrul filierei vocaționale — profilul pedagogic trebuie să obțină acordul directorului liceului respectiv. Or, situația în care se află aceste categorii de persoane nu diferă în esență (comparativ cu situația solicitanților care optează pentru celelalte profiluri ale învățământului liceal) pentru a se justifica deosebirea de tratament juridic și, oricum, deosebirea de tratament ar trebui să se bazeze pe un criteriu obiectiv și rațional.

19. Raportat la considerentele expuse, Guvernul apreciază că sesizarea de neconstituționalitate este întemeiată.

20. Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctul lor de vedere cu privire la obiecția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, dispozițiile legii criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

21. Deși în actul de sesizare Președintele României menționează ca obiect al sesizării Legea pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011, din analiza criticilor formulate rezultă că obiect al sesizării de neconstituționalitate sunt doar dispozițiile articolului unic pct. 4 referitoare la introducerea art. 254² în Legea educației naționale nr. 1/2011, dispoziții care au următorul conținut: „4. După articolul 254¹ se introduce un nou articol, art. 254², cu următorul cuprins:

«Art. 254². — Conform principiilor prevăzute la art. 3 lit. i) și s), pentru ocuparea posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate care necesită atestate și avize suplimentare, începând cu etapa de completare de normă didactică de predare, solicitanții, inclusiv cadrele didactice titulare, trebuie să prezinte în perioadele de înscriere și de verificare a dosarelor/validare a fișelor de înscriere la aceste etape avizele/documentele justificative necesare, după cum urmează:

a) avizele eliberate de cultele recunoscute oficial de stat, pentru ocuparea catedrelor vacante/rezervate la disciplina Religie, în care se precizează etapa de mobilitate pentru care au fost eliberate;

b) avizul Inspectoratului General al Poliției Române/Autorității Rutiere Române, pentru ocuparea catedrelor de pregătire/instruire practică din domeniul „Transporturi/Conducerea autovehiculelor”;

c) avizul cultului sau avizul special al cultului recunoscut oficial de stat, în baza Protocolului semnat cu Ministerul Educației, pentru ocuparea tuturor posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate din cadrul seminariilor/liceelor vocaționale teologice și a posturilor didactice/catedrelor constituite din discipline teologice de specialitate, în care se precizează etapa de mobilitate pentru care au fost eliberate;

d) avizul Ministerului Apărării Naționale, avizul Ministerului Afacerilor Interne sau avizul Ministerului Justiției, pentru ocuparea posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate de la liceele militare, din unitățile de învățământ preuniversitar din sistemul de apărare, de informații, de ordine publică și de securitate națională și din unitățile de învățământ subordonate Ministerului Justiției, în care se precizează etapa de mobilitate pentru care au fost eliberate;

e) acordul directorului liceului pedagogic eliberat în baza criteriilor stabilite de consiliul de administrație al unității de învățământ, avizat de inspectorul școlar care coordonează activitatea liceelor pedagogice pentru ocuparea posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate de la clasele/grupele din profilul pedagogic, de la liceele cu profil pedagogic, calificările educator-puericultor, educatoare sau învățător, constituite din disciplinele care se regăsesc în Regulamentul-cadru pentru organizarea și funcționarea învățământului pedagogic în sistemul de învățământ preuniversitar, aprobat prin ordin al ministrului educației, în care se precizează etapa de mobilitate pentru care a fost eliberat.»

22. Autorul sesizării susține că dispozițiile criticate contravin prevederilor art. 1 alin. (5) și ale art. 16 din Constituție.

23. În vederea soluționării prezentei obiecții de neconstituționalitate, Curtea va proceda la verificarea îndeplinirii condițiilor de admisibilitate a acestora, prevăzute de art. 146 lit. a) teza întâi din Constituție și de art. 15 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, sub aspectul titularului dreptului de sesizare, al termenului în care acesta este îndrituit să sesizeze instanța constituțională, precum și al obiectului controlului de constituționalitate. În jurisprudența sa, Curtea a statuat că primele două condiții se referă la regularitatea sesizării instanței constituționale, din perspectiva legalei sale sesizări, iar cea de-a treia vizează stabilirea sferei sale de competență, astfel încât urmează a fi cercetate în ordinea menționată, constândarea neîndeplinirii uneia având efecte dirimante și făcând inutilă analiza celorlalte condiții (a se vedea în acest sens Decizia nr. 67 din 21 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 223 din 13 martie 2018, paragraful 70, Decizia nr. 385 din 5 iunie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 488 din 13 iunie 2018, paragraful 32, sau Decizia nr. 89 din 9 martie 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 243 din 11 martie 2022, paragraful 19).

24. Referitor la *titularul dreptului de sesizare*, prezenta obiecție de neconstituționalitate a fost formulată de Președintele României, care, în temeiul art. 146 lit. a) teza întâi din Constituție și al art. 15 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, are dreptul de a sesiza Curtea Constituțională pentru exercitarea controlului de constituționalitate a priori, fiind, așadar, îndeplinită această primă condiție de admisibilitate. Cu privire la termenul în care poate fi sesizată instanța de control constituțional și la obiectul controlului de constituționalitate, Curtea constată că legea supusă controlului a fost adoptată, în procedură ordinară, de Senat, în calitate de Cameră decizională, în data de 27 iunie 2022, a fost depusă, în 29 iunie 2022, la secretarul general pentru exercitarea dreptului de sesizare cu privire la neconstituționalitatea legii și apoi trimisă spre promulgare în data de 1 iulie 2022. Prezenta sesizare a fost înregistrată la Curtea Constituțională în data de 20 iulie 2022. Într-o atare situație, luând act de faptul că sesizarea de neconstituționalitate a fost formulată în termenul de 20 de zile, prevăzut de art. 77 alin. (1) teza a doua din Constituție, și că legea nu a fost promulgată de Președintele României, Curtea constată că obiecția de neconstituționalitate este admisibilă sub aspectul respectării celor două condiții. În vederea analizării admisibilității prezentei sesizări cu privire la cel de-al treilea aspect de admisibilitate — obiectul controlului de constituționalitate, respectiv stabilirea sferei de competență a Curții cu privire la

legea dedusă controlului, este necesară analiza criticilor formulate de autorii sesizării. Analizând temeiurile constituționale invocate în susținerea sesizării de neconstituționalitate, precum și motivarea obiecției formulate, Curtea observă că obiectul criticilor îl constituie conținutul normativ al unor dispoziții ale legii.

25. Așadar, nefiind incident un fine de neprimire a sesizării formulate de Președintele României, Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție și ale art. 1, 10, 15, 16 și 18 din Legea nr. 47/1992, să se pronunțe asupra constituționalității prevederilor legale criticate.

26. Analizând criticile de neconstituționalitate formulate, Curtea reține că acestea sunt raportate, pe de o parte, la art. 1 alin. (5) din Constituție și vizează încălcarea principiilor constituționale referitoare la calitatea normelor și la securitatea raporturilor juridice și, pe de altă parte, la art. 16 din Constituție, autorul susținând încălcarea principiului egalității în drepturi a cetățenilor.

27. Cu privire la primul aspect, criticile au ca obiect dispozițiile articolului unic pct. 4, în integralitatea lor, și vizează următoarele probleme: (i) natura juridică neclară a avizelor ce trebuie obținute de către solicitanți în cadrul procedurii de ocupare a posturilor didactice, (ii) omisiunea reglementării unor termene pentru emiterea avizelor/acordurilor solicitate, precum și a modalității de contestare a acestora sau a refuzului de acordare, (iii) necorelarea cu prevederile altor acte normative care reglementează predarea disciplinei *Religie*, precum și (iv) utilizarea noțiunii de „aviz” în unele situații, respectiv a noțiunii de „acord” în altele, fără a detalia o distincție între cele două tipuri de acte.

28. Examinând cadrul normativ în vigoare, Curtea observă că art. 3 din Legea nr. 1/2011, care reglementează principiile care guvernează învățământul preuniversitar și superior, precum și învățarea pe tot parcursul vieții din România, prevede, printre altele, principiul calității, în baza căruia activitățile de învățământ se raportează la standarde de referință și la bune practici naționale și internaționale, principiul recunoașterii și garantării drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale, dreptul la păstrarea, la dezvoltarea și la exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase, precum și principiul organizării învățământului profesional potrivit cerințelor specifice fiecărui cult recunoscut.

29. Dispozițiile art. 18 alin. (1) teza a doua și alin. (3) prevăd că „*elevilor aparținând cultelor recunoscute de stat, indiferent de numărul lor, li se asigură dreptul constituțional de a participa la ora de religie, conform confesiunii proprii*” și că „*disciplina Religie poate fi predată numai de personalul didactic calificat conform prevederilor prezentei legi și abilitat în baza protocoalelor încheiate între Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului și cultele religioase recunoscute oficial de stat*”.

30. Curtea reține că dispozițiile art. 89 alin. (1) din Legea educației naționale nr. 1/2011 prevăd că „*în învățământul preuniversitar de stat, posturile didactice/catedrele vacante și rezervate se ocupă prin concurs național organizat de inspectoratul școlar, conform unei metodologii-cadru elaborate de Ministerul Educației Naționale [...]*”, iar potrivit art. 90 alin. (1), concursul are caracter deschis, putându-se prezenta „*orice persoană care îndeplinește condițiile prevăzute de legislația în vigoare*”. Condițiile de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar, precum și organizarea și desfășurarea etapelor de mobilitate a personalului didactic de predare din învățământul preuniversitar se stabilesc anual prin metodologia-cadru privind mobilitatea personalului didactic de predare din învățământul preuniversitar. Pentru anul școlar 2022—2023, aceasta a fost aprobată prin

Ordinul ministrului educației nr. 5.578/2021, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1086 și 1086 bis din 12 noiembrie 2021. Dispozițiile art. 4 alin. (2) din Metodologia-cadru prevăd că „*pentru ocuparea posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate care necesită atestate și avize suplimentare, începând cu etapa de completare de normă didactică de predare, solicitanții, inclusiv cadrele didactice titulare, trebuie să prezinte în perioadele de înscriere și de verificare a dosarelor/validare a fișelor de înscriere la aceste etape [...], avizele, atestatele și documentele justificative necesare [...]*”. Printre avizele, atestatele și documentele justificative menționate de art. 4 alin. (2) lit. a)—j) sunt enumerate avizele eliberate de cultele recunoscute oficial de stat, pentru ocuparea catedrelor vacante/rezervate de religie, în care se precizează etapa de mobilitate pentru care au fost eliberate [art. 4 alin. (2) lit. b)], avizul Inspectoratului General al Poliției/Autorității Rutiere Române, pentru ocuparea catedrelor de pregătire/instruire practică din domeniul „Transporturi/Conducerea autovehiculelor” [art. 4 alin. (2) lit. c)], avizul cultului sau avizul special al cultului recunoscut oficial de stat, în baza Protocolului semnat cu Ministerul Educației, pentru ocuparea tuturor posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate din cadrul seminarelor/lliceelor vocaționale teologice și a posturilor didactice/catedrelor constituite din discipline teologice de specialitate, în care se precizează etapa de mobilitate pentru care au fost eliberate [art. 4 alin. (2) lit. d)], avizul Ministerului Apărării Naționale, avizul Ministerului Afacerilor Interne sau avizul Ministerului Justiției, pentru ocuparea posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate de la liceele militare, din unitățile de învățământ preuniversitar din sistemul de apărare, de informații, de ordine publică și de securitate națională și din unitățile de învățământ subordonate Ministerului Justiției, în care se precizează etapa de mobilitate pentru care au fost eliberate [art. 4 alin. (2) lit. e)], și acordul directorului liceului pedagogic eliberat în baza criteriilor stabilite de consiliul de administrație al unității de învățământ, avizat de inspectorul școlar care coordonează activitatea liceelor pedagogice pentru ocuparea posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate de la clasele/grupele din profilul pedagogic, de la liceele cu profil pedagogic, calificările educator-puericultor, educatoare sau învățător, constituite din disciplinele care se regăsesc în anexa nr. 2 la Regulamentul-cadru pentru organizarea și funcționarea învățământului pedagogic în sistemul de învățământ preuniversitar, aprobat prin Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 4.812/2020, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 736 din 13 august 2020, în care se precizează etapa de mobilitate pentru care a fost eliberat [art. 4 alin. (2) lit. f)]. Ocuparea catedrelor se poate realiza doar în concordanță cu Centralizatorul privind disciplinele de învățământ, domeniile și specializările, precum și probele de concurs valabile pentru încadrarea personalului didactic de predare din învățământul preuniversitar în vigoare.

31. Potrivit dispozițiilor art. 67 alin. (6) din Metodologia-cadru, mai sus menționată, „*pentru ocuparea posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate din învățământul preuniversitar se pot înscrie la concurs absolvenții cu diplomă ai învățământului superior, postliceal sau mediu care au înscris pe diplomă/diplome specializarea/specializările corespunzătoare posturilor didactice/catedrelor respective în concordanță cu Centralizatorul și care prezintă, în perioada de înscriere la concurs, avizele și atestatele suplimentare pentru ocuparea posturilor didactice/catedrelor care necesită avize și atestate, conform prezentei Metodologii*”. Dispozițiile art. 74 alin. (6) teza a doua precizează că „*pentru ocuparea posturilor didactice/catedrelor publicate pentru concurs care necesită atestate/avize suplimentare,*

candidații trebuie să posede atestatele/avizele necesare, anexate la cererea de înscriere în perioada de înscriere/validare a înscrierii conform Calendarului”.

32. Obligația prezentării avizelor și atestărilor suplimentare necesare pentru ocuparea posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate se regăsește, de exemplu, și în cazul apariției situațiilor de reducere de activitate a personalului didactic de predare la nivelul unei unități de învățământ, de completare a normei didactice sau de restrângere de activitate, în etapa de constituire a normei didactice de predare și încadrare a personalului didactic de predare titular, a cadrelor didactice debutante, situații în care se renunță la activitatea prestată de personalul didactic de predare care nu deține avizele și atestatele necesare ocupării postului didactic [art. 25 alin. (3) lit. m)], în cazul ocupării posturilor didactice/catedrelor vacante prin transfer [art. 43 alin. (3)], în cazul modificării duratei contractului individual de muncă din durată determinată de un an în contract individual de muncă pe durata de viabilitate a postului/catedrei [art. 57 alin. (3) lit. c) și alin. (5)] sau în cazul detașării în interesul învățământului pe posturi didactice/catedre vacante/rezervate [art. 84 alin. (3)].

33. În continuare, Curtea reține că, potrivit art. 9 alin. (16) și art. 67 alin. (9) din Metodologia-cadru, „*catedrele de pregătire/instruire practică din domeniul «Transporturi/Conducerea autovehiculelor» pot fi ocupate de absolvenți ai învățământului superior/postliceal, cu avizul Inspectoratului General al Poliției (IGP)/Autorității Rutiere Române (ARR), având oricare din specializările care le conferă dreptul de a ocupa catedre de pregătire/instruire practică în concordanță cu Centralizatorul*”, iar potrivit art. 9 alin. (23), „*Disciplina «Religie» poate fi predată de absolvenți ai învățământului superior cu specializări în concordanță cu Centralizatorul, în baza avizului emis de cultele religioase recunoscute oficial de stat, conform prevederilor art. 18 alin. (3) din Legea nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare*”.

34. Analizând dispozițiile articolului unic pct. 4 din legea supusă controlului de constituționalitate, referitoare la introducerea art. 254² în Legea nr. 1/2011, Curtea reține că acestea stabilesc condiții speciale de ocupare a unor posturi didactice și catedre rezervate/vacante. Curtea ia act de opțiunea Parlamentului de a ridica la nivel de normă legală prevederea din Metodologia-cadru elaborată de Ministerul Educației Naționale care reglementează obligația candidaților, inclusiv a cadrelor didactice titulare, de a prezenta avizele și documentele justificative necesare la înscrierea la concursul pentru ocuparea posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate care necesită atestate și avize suplimentare. Dispozițiile de lege criticate reglementează un aspect important care vizează nașterea raporturilor de muncă, apreciat de legiuitor ca fiind necesar să respecte anumite cerințe de stabilitate și previzibilitate. Delegarea atribuției de a stabili aceste norme unui membru al Guvernului, prin emiterea unor acte cu caracter administrativ ce au caracter înfrălegal, determină o stare de incertitudine juridică, acest gen de acte având, de obicei, un grad sporit de schimbări succesive în timp.

35. Referitor la critica privind natura juridică neclară a avizelor ce trebuie obținute de către solicitanți în cadrul procedurii de ocupare a posturilor didactice, Curtea reține că avizele eliberate de cultele recunoscute oficial de stat, avizul Inspectoratului General al Poliției/Autorității Rutiere Române și avizele Ministerului Apărării Naționale, Ministerului Afacerilor Interne sau Ministerului Justiției reprezintă acte administrative individuale care atestă o anumită specializare a persoanei avizate. Condiționarea participării la concurs de prezentarea acestor documente are ca scop ocuparea acelor posturi didactice/catedrelor vacante/rezervate care necesită o specializare suplimentară numai de către persoane atestate în respectivul domeniu. Astfel, pentru a ocupa o catedră

vacantă/rezervată la disciplina *Religie* sau pentru a ocupa un post didactic/o catedră vacantă/rezervată din cadrul seminarelor/liceelor vocaționale teologice sau un post didactic/o catedră constituite din discipline teologice de specialitate, legiuitorul impune obligația solicitantului de a prezenta un aviz eliberat de cultul recunoscut oficial de stat prin care să se ateste că persoana deține competențele teologice necesare ocupării postului pentru care aplică. De asemenea, în cazul catedrelor de pregătire/instruire practică din domeniul „Transporturi/Conducerea autovehiculelor”, prezentarea avizului Inspectoratului General al Poliției/Autorității Rutiere Române atestă abilitarea candidatului cu privire la domeniul în care își va exercita profesia, respectiv deținerea cunoștințelor practice, tehnice privind conducerea autovehiculelor și capacitarea de a oferi instruire elevilor. În fine, având în vedere profilul militar al liceelor din unitățile de învățământ preuniversitar din sistemul de apărare, de informații, de ordine publică și de securitate națională și din unitățile de învățământ subordonate Ministerului Justiției, avizarea personalului de către ministerele de resort atestă îndeplinirea condițiilor legale și pregătirea corespunzătoare ocupării unor astfel de posturi.

36. Așadar, ținând seama de specificul tuturor acestor activități didactice, care implică un grad sporit de specializare, Curtea constată că legiuitorul, în virtutea principiului calității, în baza căruia activitățile de învățământ trebuie să fie raportate în permanență la standarde de referință și la bune practici, a instituit regula avizării cadrelor didactice de către autorități competente să realizeze o evaluare obiectivă, de natură să corespundă scopului declarat al legii — un învățământ de calitate. Curtea reține că legiuitorul prevede în sarcina candidatului obligația prezentării avizului în perioada de înscriere și de verificare a dosarelor/validare a fișelor de înscriere la concursul pentru ocuparea posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate din învățământul preuniversitar. Consecința implicită a neprezentării acestor documente este respingerea dosarului/invalidarea fișei de înscriere la concurs.

37. Având în vedere aceste considerații, Curtea reține că dispozițiile legale criticate reglementează o condiție esențială pentru înscrierea candidatului în procedura de concurs pentru ocuparea posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate care necesită atestate și avize suplimentare, a cărei neîndeplinire atrage respingerea dosarului/invalidarea fișei de înscriere la concurs. Sub acest aspect, norma criticată este clară și previzibilă, destinatarul său putând prefigura cu ușurință consecințele nerespectării condiției legale referitoare la prezentarea actului care atestă abilitarea lui în domeniul în care dorește să profeseze.

38. Faptul că anumite elemente specifice, referitoare la termenele de emitere a avizelor/acordurilor solicitate, precum și la modalitatea de contestare a acestora sau a refuzului de acordare, nu sunt reglementate prin Legea nr. 1/2011 nu este de natură să contravină prevederilor art. 1 alin. (5) din Constituție, referitoare la securitatea raporturilor juridice. Având în vedere natura lor juridică de acte administrative individuale, Curtea constată că aspectele criticate sunt reglementate în Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.154 din 7 decembrie 2004, lege cu caracter general care constituie dreptul comun în materia contestării actelor administrative sau a nesoluționării în termenul legal a unei cereri în fața instanței de contencios administrativ competente, pentru anularea actului, recunoașterea dreptului pretins sau a interesului legitim și repararea pagubei ce i-a fost cauzată.

39. În ceea ce privește critica referitoare la necorelarea cu prevederile altor acte normative care reglementează predarea disciplinei *Religie*, respectiv cu dispozițiile art. 32 alin. (2) din

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 201 din 21 martie 2014, care prevăd că „*personalul didactic care predă religia în școlile de stat se numește cu acordul cultului pe care îl reprezintă, în condițiile legii*”, Curtea, reținând similaritatea conținutului semantic al noțiunii de „aviz” cu cel al noțiunii de „acord”, sensul fiind acela de acceptare/aprobare, constată că această necorelare nu poate constitui un motiv de neconstituționalitate a normei criticate, întrucât nu este de natură a determina confuzie și impredictibilitate în aplicarea dispoziției legale. Norma prevede cu claritate că, pentru a ocupa o catedră vacantă/rezervată la disciplina *Religie*, solicitantul trebuie să prezinte un act administrativ (avizul) care să ateste acordul cultului pe care îl reprezintă cu privire la predarea religiei în școli. Prin urmare, Curtea urmează a respinge ca neîntemeiată și această critică.

40. În fine, ultima critică raportată la dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție vizează utilizarea noțiunii de „aviz” în situațiile prevăzute de art. 254² lit. a)—d), respectiv a noțiunii de „acord” în situația reglementată de art. 254² lit. e), fără a detalia o distincție între cele două tipuri de acte. Curtea reține că, pentru ocuparea posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate de la clasele/grupele din profilul pedagogic, de la liceele cu profil pedagogic, calificările educator-puericultor, educatoare sau învățător, constituite din disciplinele care se regăsesc în Regulamentul-cadru pentru organizarea și funcționarea învățământului pedagogic în sistemul de învățământ preuniversitar, legiuitorul a prevăzut ca document justificativ necesar înscrierii la concurs acordul directorului liceului pedagogic. Acesta se eliberează în baza criteriilor stabilite de consiliul de administrație al unității de învățământ și este avizat de inspectorul școlar care coordonează activitatea liceelor pedagogice. Altfel spus, pentru ocuparea posturilor enumerate de lege, consiliul de administrație al unității de învățământ (liceu pedagogic) stabilește o serie de criterii referitoare la disciplinele care se regăsesc în Regulamentul-cadru, iar în urma verificării îndeplinirii acestor criterii de către solicitant, directorul unității de învățământ își dă acordul cu privire la înscrierea sa la concurs. Acest acord este supus avizării inspectorului școlar care coordonează activitatea liceelor pedagogice. Având în vedere modul în care se succed aceste operațiuni, în funcție de atribuțiile fiecărei autorități care intervine, opțiunea legiuitorului pentru noțiunile pe care le utilizează apare nu numai firească, dar și necesară pentru a distinge cu privire la actele emise în această procedură. Curtea reține că, la fel ca în cazul în care nu sunt prezentate avizele prevăzute de art. 254² lit. a)—d) și în situația în care candidatul la concurs nu prezintă, în perioada de înscriere la concurs, acordul directorului liceului pedagogic, avizat de inspectorul școlar care coordonează activitatea liceelor pedagogice, consecința este respingerea dosarului/invalidarea fișei de înscriere la concurs.

41. Pentru toate aceste argumente, Curtea constată că *dispozițiile articolului unic pct. 4, referitoare la introducerea art. 254², din Legea pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011 sunt în acord cu prevederile art. 1 alin. (5) din Constituție, respectând exigențele de calitate ale normelor referitoare la claritate, accesibilitate și predictibilitate și, implicit, principiul securității raporturilor juridice.*

42. Cu privire la încălcarea principiului egalității în drepturi a cetățenilor, critica Președintelui României are ca obiect dispozițiile art. unic pct. 4, referitoare la art. 254² lit. e), din Legea pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011 și vizează o pretinsă discriminare a solicitanților care doresc să ocupe posturile didactice/catedrele vacante/rezervate

de la clasele/grupele din profilul pedagogic, de la liceele cu profil pedagogic, pentru care legea introduce condiția prezentării acordului directorului liceului pedagogic.

43. Analizând conținutul normativ al textului de lege criticat, Curtea reține că obligația de a prezenta acordul directorului liceului pedagogic, avizat de inspectorul școlar care coordonează activitatea liceelor pedagogice, revine solicitanților care optează pentru ocuparea posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate de la clasele/grupele din profilul pedagogic, de la liceele cu profil pedagogic, calificările educator-puericilor, educatoare sau învățător. Așadar, obligația legală incumbă doar acestor persoane, iar nu tuturor celor care solicită înscrierea la concursul pentru ocuparea celorlalte posturi didactice/catedre vacante/rezervate de la clasele/grupele din profilul pedagogic, de la liceele cu profil pedagogic, așa cum în mod greșit susține autorul sesizării, pentru aceștia din urmă rămânând aplicabile dispozițiile generale referitoare la înscrierea la concurs.

44. În continuare, Curtea reține că, potrivit dispozițiilor art. 236 alin. (2) din Legea nr. 1/2011, prin excepție de la prevederile privind formarea inițială pentru ocuparea funcțiilor didactice din învățământul preuniversitar [care cuprinde (i) formarea inițială, teoretică, în specialitate, realizată prin universități, (ii) finalizarea masterului didactic cu durata de 2 ani sau pregătirea în cadrul programelor de formare psihopedagogică și (iii) stagiul practic cu durata de un an școlar, realizat într-o unitate de învățământ], „formarea personalului din educația antepreșcolară pentru funcția de educator-puericilor, a celui din învățământul preșcolar și primar pentru funcțiile de educatoare/educator și învățătoare/învățător se realizează prin liceele pedagogice”. De asemenea, dispozițiile art. 238 alin. (12) prevăd că „Programele de formare psihopedagogică pentru funcțiile didactice de educator-puericilor, educatoare, învățător [...] se aprobă de Ministerul Educației Naționale și se desfășoară în liceele cu profil pedagogic. Pentru absolvenții liceelor pedagogice și colegiilor universitare de institutori se consideră îndeplinită condiția de formare psihopedagogică de nivel I”. Așa fiind, dispozițiile art. 248 alin. (1) lit. a) stabilesc că „pentru ocuparea funcțiilor didactice de educator-puericilor, educator/educatoare, învățător/învățătoare este necesară absolvirea cu diplomă a liceului pedagogic sau a unei școli echivalente, cu specializarea corespunzătoare fiecărei funcții didactice”, iar cele ale alin. (12) că „În vederea asigurării personalului didactic necesar în creșe, ocuparea funcției didactice de educator-puericilor se face de către: a) absolvenți ai liceului pedagogic, specializarea educator-puericilor; b) absolvenți ai liceului pedagogic sau ai unei școli echivalente, cu specializarea educatoare sau învățătoare, care au urmat sau vor urma până la 1 septembrie 2025 cursuri de educație timpurie în cadrul proiectelor derulate de Ministerul Educației cu terți [...]”.

45. Examinând sistematic dispozițiile legale, rezultă că formarea inițială în învățământul liceal — filiera vocațională — profilul pedagogic (liceele pedagogice sau școli echivalente) este necesară și suficientă pentru ocuparea funcțiilor didactice de educator-puericilor, educatoare sau învățător. Astfel, spre deosebire de toate celelalte funcții didactice, pentru care legea solicită formarea inițială teoretică în învățământul superior, realizat prin universități, și finalizarea studiilor de master didactic cu durata de 2 ani sau pregătirea în cadrul programelor de formare psihopedagogică, funcțiile didactice enumerate de norma criticată pot fi ocupate de persoane care fac dovada doar a absolvirii unui liceu pedagogic, calificarea educator-puericilor, educatoare sau învățător. Prin urmare, persoanele care ocupă posturile didactice/catedrele de la clasele/grupele din profilul pedagogic, de la liceele cu profil pedagogic, calificările educator-

puericilor, educatoare sau învățător, sunt responsabile cu formarea inițială a celor care vor fi viitorii educatori-puericilor, educatoare sau învățători, asigurând pregătirea lor teoretică și psihopedagogică necesară, dar și suficientă pentru încadrarea în muncă. Având în vedere aceste responsabilități, Curtea reține că personalul care ocupă posturile didactice/catedrele de la clasele/grupele din profilul pedagogic, de la liceele cu profil pedagogic, și anume calificările educator-puericilor, educatoare sau învățător, nu se află în aceeași situație juridică cu restul personalului care ocupă posturile didactice/catedrele din învățământul liceal, specificul activității și diploma obținută de cursanți la finalizarea acestor studii dând naștere în mod direct unor drepturi în materia dreptului muncii, cu efecte în domeniul de calificare în care va activa un educator-puericilor, o educatoare sau un învățător.

46. Această situație juridică diferită, întemeiată în mod obiectiv și rațional pe consecințele juridice pe care formarea inițială într-un liceu cu profil pedagogic, calificările educator-puericilor, educatoare sau învățător, o produce în domeniul dreptului muncii în beneficiul absolvenților, justifică reglementarea unui tratament juridic diferit cu privire la solicitanții care se înscriu la concursul pentru ocuparea posturilor responsabile cu formarea inițială a acestor absolvenți. Astfel, acordul directorului liceului pedagogic, avizat de inspectorul școlar care coordonează activitatea liceelor pedagogice, reprezintă o condiție suplimentară corespunzătoare specificității și responsabilităților domeniului în care solicitanții urmează să își desfășoare activitatea didactică. Reglementarea unei asemenea condiții nu este de natură a genera o discriminare a acestor solicitanți, ci, dimpotrivă, o garanție că în procedura de selecție se înscriu doar persoane care corespund criteriilor menite să asigure un învățământ de calitate, eficient, în baza căruia se urmărește obținerea de rezultate educaționale maxime, prin gestionarea resurselor existente, și care răspunde nevoilor de dezvoltare personală și social-economică.

47. Pentru aceste motive, Curtea nu poate reține nici critica potrivit căreia prezentarea acordului directorului liceului pedagogic pune în discuție însăși rațiunea concursului ca modalitate de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate, câtă vreme fiecare liceu pedagogic își poate stabili propriile criterii pe baza cărora directorul liceului eliberează un astfel de acord. Curtea apreciază că modul în care consiliul de administrație al unității de învățământ stabilește criteriile de competență, performanță și specializare nu poate porni decât de la principiile care guvernează învățământul preuniversitar din România, consacrate de art. 3 din Legea nr. 1/2011, și ia în considerare întregul cadru normativ primar și secundar aplicabil. Mai mult, atâta vreme cât acordul directorului liceului pedagogic nu poate produce efecte juridice decât după avizarea sa de către inspectorul școlar care coordonează activitatea liceelor pedagogice, rezultă că, prin avizul dat, se asigură un control asupra modului în care sunt stabilite și evaluate criteriile de către unitatea de învățământ, control realizat de autoritatea responsabilă cu garantarea unei aplicări unitare și echitabile a normelor legale la nivelul tuturor liceelor pedagogice.

48. Așa fiind, Curtea apreciază că dispozițiile articolului unic pct. 4, referitoare la art. 254² lit. e), din Legea pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011 nu contravin principiului egalității în drepturi a cetățenilor, consacrat de art. 16 din Legea fundamentală, și nici principiilor consacrate de Legea educației naționale nr. 1/2011.

49. Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 146 lit. a) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 11 alin. (1) lit. A.a), al art. 15 alin. (1) și al art. 18 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, obiecția de neconstituționalitate formulată de Președintele României și constată că dispozițiile articolului unic pct. 4, referitoare la introducerea art. 254², din Legea pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011 sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 12 octombrie 2022.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent-șef,
Mihaela Senia Costinescu

HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI

GUVERNUL ROMÂNIEI

HOTĂRÂRE

privind modificarea și completarea anexelor nr. 1 și 2 la Hotărârea Guvernului nr. 1/2018 pentru aprobarea condițiilor generale și specifice pentru anumite categorii de contracte de achiziție aferente obiectivelor de investiții finanțate din fonduri publice

În temeiul art. 108 din Constituția României, republicată,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Art. I. — Anexele nr. 1 și 2 la Hotărârea Guvernului nr. 1/2018 pentru aprobarea condițiilor generale și specifice pentru anumite categorii de contracte de achiziție aferente obiectivelor de investiții finanțate din fonduri publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 26 din 11 ianuarie 2018, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. În anexa nr. 1, la capitolul „Plăți” clauza 47 „Sume Reținute”, subclauza 47.1 se modifică și va avea următorul cuprins:

„47.1. Sumele Reținute vor fi reținute din Certificatele de Plată, ca o metodă de plată aferentă obligațiilor Antreprenorului (i) de a termina Lucrările și (ii) de a remedia defecțiunile în Perioada de Garanție. Cu excepția cazului în care Acordul Contractual specifică alte valori, o valoare procentuală de 5% din totalul sumelor aferente punctelor (a) și (b) din subclauza 50.1 [Situația de Lucrări] va fi reținută din fiecare Certificat de Plată, până când se atinge limita Sumei Reținute, unde totalul Sumei Reținute este egal cu 5% din Prețul Contractului la semnarea Contractului. 50% din Sumele Reținute vor fi integrate în primul Certificat de Plată după aprobarea Recepției la Terminarea Lucrărilor și plătite de către Beneficiar. Soldul Sumei Reținute va fi integrat în primul Certificat de Plată după aprobarea Recepției Finale și plătit de către Beneficiar.”

2. În anexa nr. 1, la capitolul „Plăți” clauza 47 „Sume Reținute”, după subclauza 47.2 se introduc trei noi subclauze, subclauzele 47.3—47.5, cu următorul cuprins:

„47.3. Prevederile subclauzelor 47.1 și 47.2 nu se aplică în situația în care Antreprenorul constituie Garanția de Bună Execuție în cuantumul stabilit în Acordul Contractual, prin:

- a) virament bancar;
- b) instrument de garantare emis în condițiile legii de o instituție de credit sau de o societate de asigurări;
- c) combinarea a două sau mai multe dintre modalitățile de constituire a Garanției de Bună Execuție prevăzute la lit. a) și b);
- d) instrument de garantare emis în condițiile legii de o instituție financiară nebancaară pentru contractele a căror valoare este mai mică sau egală cu 40.000.000 lei fără TVA.

47.4. În situația în care Antreprenorul constituie Garanția de Bună Execuție în cuantumul stabilit în Acordul Contractual, prin rețineri succesive în baza subclauzei 15.1 lit. b), prevederile subclauzelor 47.1, 47.2 și 47.5 se aplică în mod corespunzător.

47.5. Pe parcursul derulării contractului, indiferent dacă a fost sau nu realizată Recepția la Terminarea Lucrărilor, atunci când cuantumul Garanției de Bună Execuție constituite prin rețineri succesive cumulat cu cuantumul Garanției pentru Sumele Reținute atinge pragul de 10% din Prețul Contractului, Autoritatea Contractantă nu va mai reține în continuare din Certificatele de Plată Sumele Reținute, iar cuantumul acestora se va transfera în contul de disponibil deschis la dispoziția